

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень	Форма навчання	Денна/Заочна	Навчальний рік/семестр	2 рік/ III семестр
----------------------	-------------------------------	----------------	--------------	------------------------	--------------------

СИЛАБУС

Назва навчальної дисципліни	Практикум з української мови
Кафедра	кафедра філології (українське відділення)
Освітня програма	Освітня програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова та література)
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 3 Лекції: 0 Семінарські/практичні заняття: 36 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 54
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Лібак Наталка Андріївна, магістр філології, доцент libak.natalka@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Сучасна українська літературна мова (фонетика, фонологія, лексикологія, лексикографія, фразеологія, морфеміка, словотвір)
Анотація дисципліни, мета та очікувані	Курс спрямовано на активізацію й поглиблення засвоєних знань, норм і всіх можливих варіантів літературної мови; на вироблення вмінь користуватися ними в різноманітних практичних мовленнєвих сферах; покликаний допомогти оволодіти

<p>програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>орфоепічними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними, стилістичними нормами української літературної мови в її усній і писемній формах; надати необхідні практичні знання й виробити навички лінгвістичного аналізу літературної мови та її стилістичних засобів вираження; виробити навички самостійної роботи, уміння аналізувати, розпізнавати й правильно кваліфікувати мовні явища; сприяти ефективному вдосконаленню мовленнєвої, комунікативної компетенцій.</p> <p>Змістовно програма спрямована на здобуття студентами знань у галузі орфографії української мови та формування уявлення про основні тенденції правописних норм з урахуванням Українського правопису 2019.</p> <p>Метою курсу є поглиблення, узагальнення, закріплення знань студентів-філологів з української орфографії та пунктуації, стійке оволодіння орфографічними й пунктуаційними нормами, вироблення і закріплення навичок грамотного письма, формування лінгвістичної та комунікативної компетенції студентів.</p> <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких загальних компетенцій:</p> <p>ЗК1 – здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності;</p> <p>ЗК2 – здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань;</p> <p>ЗК3 – здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями;</p> <p>ЗК4 – здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності;</p> <p>ЗК5 – уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК7 – здатність працювати в команді та автономно;</p> <p>ЗК9 – цінування мультикультурності та повага до неї;</p> <p>ЗК11 – знання та розуміння предметної області, розуміння професійної діяльності;</p> <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких фахових компетенцій:</p> <p>ФК6 – системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища;</p> <p>ФК7 – здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах спілкування;</p> <p>ФК8 – здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань;</p> <p>ФК10 – здатність збирати й аналізувати, систематизувати та інтерпретувати мовні факти, інтерпретувати та перекладати тексти;</p>
---	---

ФК11 – здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань;

ФК14 – здатність самостійно аналізувати мовний і літературний матеріал та робити висновки.

Програмні результати навчання:

ПРН1 – використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні;

ПРН2 – аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії України та сучасного суспільного життя;

ПРН3 – ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;

ПРН4 – організовувати процес свого навчання й самоосвіти;

ПРН7 – застосовувати філологічні знання для розв’язання професійних завдань;

ПРН9 – знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;

ПРН13 – вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями (зокрема представниками інших культур) державною мовою, усно й письмово, використовуючи концептуальні наукові та практичні знання, когнітивні вміння та навички;

ПРН15 – здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень;

ПРН16 – вміння визначати художню своєрідність творів та творчості письменника загалом із використанням системи основних понять і термінів літературознавства;

ПРН19 – володіння професійними якостями педагога.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- основні відомості про походження української мови, її місце серед інших мов світу;
- принципи українського правопису;
- правила орфографії та пунктуації;
- типи мовних норм;
- особливості правильної вимови українських звуків та їх сполучень, правила передачі їх на письмі.

Студенти повинні **вміти:**

- ідентифікувати орфограми й пунктограми в усному та писемному мовленні, пояснювати їхню зумовленість принципами українського правопису;
- формулювати й застосовувати правила, ілюструючи їх власними прикладами;
- досконало володіти грамотним письмом;
- виправляти орфографічні й пунктуаційні помилки;
- здійснювати орфографічний та пунктуаційний аналізи тексту;
- працювати з науковою літературою, користуватися різного типу словниками української мови.

Тематика дисципліни:

Вступ. Предмет курсу практикуму з правопису української мови як лінгвістичної дисципліни. Теоретичні основи українського

	<p>правопису. Графіка. Орфографія. Орфограма. Орфографічна норма. Орфографічне правило. Український алфавіт. Співвідношення між буквами і звуками. Принципи українського правопису. Голосні та приголосні звуки. Правопис ненаголошених голосних. Чергування голосних та приголосних звуків. Вживання апострофа. Основні правила вживання м'якого знака. Звукові зміни в групах приголосних. Спрощення в групах приголосних.</p> <p>Подвоєння і подовження приголосних. Правопис префіксів і суфіксів. Правопис великої літери. Правопис слів іншомовного походження. Особливості відмінювання слів іншомовного походження. Правопис складних слів. Правопис відмінкових закінчень іменників I, II, III і IV відміни. Правопис відмінкових закінчень прикметників. Правопис займенників та числівників. Правопис дієслів і дієслівних форм: дієприкметників і дієприслівників. Правопис прислівників разом, окремо й через дефіс. Правопис службових слів. Відмінювання та правопис прізвищ, імен, імен по батькові й слов'янських прізвищ. Правопис і відмінювання географічних назв і прикметникових форм, утворених від них. Принципи української пунктуації. Розділові знаки між однорідними членами речення. Розділові знаки між узагальнюючими словами та однорідними членами речення. Однорідні члени речення: головні і другорядні. Розділові знаки при відокремлених обставинах, додатках. Розділові знаки при відокремлених поширених означеннях, прикладках. Розділові знаки при відокремлених прикладках. Відокремлення уточнювальних членів речення. Розділові знаки при вставних словах, словосполученнях та вставлених конструкціях.</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою написання контрольних робіт, творів, переказів, диктантів, письмових заліків тощо, які можуть бути короткочасними (15–20 хв.) і протягом усього заняття. Такий вид контролю переважає в процесі вивчення курсу «Практикум з української мови».</p> <p>Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед студентом декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією групою студентів. Правильність відповідей визначається викладачем, коментується. За підсумками контролю виставляються оцінки.</p> <p>Метод тестового контролю. В основі такого контролю лежать тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких свідчить про наявність (або відсутність) у студентів певних знань, умінь.</p> <p>Метод самоконтролю. Передбачає формування в студентів уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених прогалин.</p> <p>Вид семестрового контролю: модульна контрольна робота, залік.</p> <p><i>Оцінювання результатів навчання</i> проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>100 - 90 балів</p>

Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову рекомендовану літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

89 – 82 балів

Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає окремі неістотні неточності та незначні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.

Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання.

81-75 балів

Студент добре володіє навчальним матеріалом на рівні запам'ятовування, відтворює значну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, добре знає основні поняття навчального матеріалу. Практичні завдання виконує за зразком, має елементарні, нестійкі навички виконання завдань.

74 - 64 балів

Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з окремими порушеннями логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу.

Студент має елементарні, але нестійкі навички виконання завдань; практичні завдання за зразком виконує з помилками.

63 - 60 балів

Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні правила. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

59 - 35 балів

Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

34 - 0 балів

Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

<p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>Відповіді на практичних заняттях – 30 балів (максимум). Самостійна робота студента (написання рефератів, підготовка презентацій) – 20 балів. Модульна контрольна робота – 50 балів. Разом: 100 балів Залік (допуск у разі наявності 35 балів) – максимум 100 балів Навчальні заняття проводяться в спеціалізованих кабінетах, обладнаних мультимедійними проекторами; в закладі забезпечено необмежений вільний доступ до інформаційних ресурсів. При дистанційній або змішаній формах навчання використовується інструментарій платформи Google Classroom.</p>
<p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p style="text-align: center;">Базова (основна)</p> <p>1. Український правопис / Національна академія наук України. Київ, 2019. 391 с. УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС (СХВАЛЕНО Кабінетом Міністрів України (Постанова № 437 від 22 травня 2019 р.) спільним рішенням Президії Національної академії наук України (протокол № 22/10 від 24 жовтня 2018 р.) і Колегії Міністерства освіти і науки України (протокол № 10/4-13 від 24 жовтня 2018 р.) ЗАТВЕРДЖЕНО Українською національною комісією з питань правопису (протокол № 5 від 22 жовтня 2018 р.). 2019 [РЕЖИМ ДОСТУПУ: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-opovl-pravo.pdf]</p> <p style="text-align: center;">Основна</p> <p>Зубков Г.М. Сучасний український правопис (комплексний довідник) / Г.М. Зубков – 10-те випр. й доп. вид.— Х.: ВД «Весна», 2009. – 320 с. Зубков Г.М. Сучасний український правопис + синтаксис (комплексний довідник) / Г.М.Зубков; За ред. В. Калашника й Ю. Зуєнко. – Х.: «Торсінг», 2002. – 208 с. Козачук Г.О. Українська мова. Практикум: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.О. Козачук. – К. : Вища школа. – 2008. – 414 с. Пентилюк М.І., Іващенко О.В. Українська мова: Підручник-комплект. – К.: Ленвіт, 2001. – 352 с. Сікорська З.С., Магрицька І.В., Панченков А.О. Українська мова. Структурований практикум з орфографії. — К.: «А.С.К.», 2007. – 240 с. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч. посібник. – Київ: Алерта, 2017. – 298 с. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ : Вид. дім «Освіта», 2012. 288 с. Ющук І.П. Українська мова. Вправи: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2009. –368 с.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Електронні інформаційні ресурси</p> <p>1. http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/ 2. http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/ 3. http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/</p>

4. <http://slovopedia.org.ua/35/53392-0.html>

5. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>

Словники

1. Великий тлумачний словник української мови/ Укл. В.Т.Бусел. К., 2002.

2. Головащук С.І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. К.: Рідна мова, 2000. 351 с.;

3. Жайворонок В.В. Велика чи мала літера? : словник-довідник. К.: Наук. думка, 2004. 203 с.

4. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей : словник-довідник. К.: Наук. думка, 1996. 336 с.

5. Словник труднощів української мови : Біля 15 000 слів / За ред. С.Я. Єрмоленко. К.: Рад. шк., 1989. 336 с.

6. Український орфографічний словник / За ред. В.М. Русанівського. К.: Довіра, 2006. 940 с.

7. УСЕ: Універсальний словник-енциклопедія / Кер. проекту О. Коваль. К.: Всеуито, Львів: Атлас, 2001. 1576 с.

8. Шевчук С.В. Разом, окремо, через дефіс: словник-довідник. К., 2003. 416 с.